

IZHAJA VSAK DAN

Prvi ob nedeljah in praznikih ob 5, ob ponedeljkih ob 9 zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pestoju, Sezani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.)

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnane naročnine, se uprava ne odira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: na celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60.

BRZOJAVNE VESTI.

Bolgarska in albanska vstaja.

SOFIJA 30. (Kor.) Organ ministrskega predsednika Radoslavova „Narodni Prava“, objavlja obširen članek o albanski vstaji, ki bi bila lahko povod za bolgarsko revanžo nad Srbi in prvi med drugim: „Če se bolgarska vlada v sedanjem trenutku proti želji naroda ne ozira na njegove zahteve, da naj se izrazi sedanji neugodni položaj Srbije, stori to le v prepričanju, da balkanski problem še ni definitivno rešen. Bolgarska, ki hoče vpoštevati mirovne nasvete velesil, obdrži po sedanji ureditvi to, kar si je osvojila in po svojih velikih žitvah tudi zaslužila.“

Albanci na potu v Bitolj. Srbi jim gredo nasproti.

VALONA 30. (Izv.) Brzojavka iz Ohride poroča, da so Albanci zasedli Ohrido in Rezo in so sedaj na potu v Bitolj. Voditelj uporabi je postal provizorični vladi v Valoni brzojavni pozdrav.

SOLUN 30. (Izv.) Položaj v Bitolju je jako kritičen. Prebivalstvo je večji del pobegnilo v Staro Srbijo in v Solun.

SOLUN 30. (Izv.) Danes ponoči se je prevoz srbskih čet via Solun v Bitolj, nadaljeval.

SOLUN 30. (Izv.) Srbska posadka v Bitolju je zapustila mesto in odšla Albanecem nasproti. Srbske oblasti so radi tega v svrhu obrambe mesta in nadziranja albanskih in turških prebivalcev, ustanovile močno meščansko stražo.

Vesti si silno nasprotujejo.

DUNAJ 30. (Izv.) Vesti od dogodkih na albanski meji si silno nasprotujejo. Dočim poročajo belgirska poročila, da so pričeli Srbi na vsej črti z ofenzivo, govore albanska poročila o neprestanem napredovanju albanskih čet in da se vstaja vedno bolj širi. Iz Valone se poroča, da so privedli Albanci v Tirano že okoli 500 srbskih vjetnikov. Boji okoli Dibre so bili jako hudi. Na albanski strani so se bojevale tudi ženske. V Dibri so se baje klali celo s sekirami, (?) ker je zmanjkalo orožja. Srbske izgube pri Dibri znašajo po albanskih poročilih 1200 (?) mrtvih. Poveljnikom albanskih čet je imenovan Sejjed Postina, kateremu je pridružena 12 članska komisija, obstoječa iz 6 Albanecv in 6 Bolgarov.

DUNAJ 30. (Izv.) Oglasiče albanskega upora se nahaja v Dibri in okolici, vstaja pa se razteza od Ljume do Struge. Proti Strugi operira Isa Boljetliuac.

DUNAJ 30. (Izv.) Oficijozna „Wiener Allgemeine Zeitung“ poroča iz Drača: Albanskim emisarjem se je posrečilo zaneti vstajo tudi med macedonske Bolgare. Blizu 40.000 (?) je poseglo po orožju in so na potu, da se združijo z Albanci.

Gešov odpušanje v inozemstvo.

DUNAJ 30. (Izv.) Bivši bolgarski ministrski predsednik Gešov je dospel semkaj in odpušuje odit v Vichy na Francosko.

Vojna nevarnost med Grško in Turčijo.

DUNAJ 30. (Izv.) Pogajanja med Grško in Turčijo se še vedno niso obnovila, čeravno so velesile nasvetovale obema vladama, naj se mirno poravnata. Turška vlada je grški kabinet sicer oficijalno obvestila, da je pripravljena v nova pogajanja, a Grška

nikakor neče privoliti v pogajanja na podlagi turških zahtev in je izjavila, da ne dovolj Turčiji nikakih koncesij. Turško časopisje javno zahteva, naj poseže Turčija radi tega po orožju in si z orožjem v roki pribori svoje pravice. Tudi grško časopisje je jako bojevit in obe vladi z mrzlično naglico nadaljujeta vojne priprave. Poleg kralja Konstantina je na povratku v Atene tudi šef generalnega štaba, Dzagllis, ki se je nahajal na potovanju po Evropi. Grški generalni štab je že izdelal podrobne načrte o novi razpostavitvi armade. V Atenah smatrajo izbruh vojne kot skoro nelzoglben.

Zborovanje odsekov.

DUNAJ 30. (Izv.) Prihodnji teden prično zborovati nekateri parlamentarni odseki. Termin za prvo plenarno sejo zbornice še ni določen, vendar pa je skoro gotovo, da se bo vršila prva seja 21. oktobra, dan po prej pa se bo vršila seja klubovih načelnikov.

Skupni ministrski svet.

DUNAJ 30. (Izv.) V četrtek ob 11 dopoldne se bo vršila že dolgo napovedana seja skupnega ministrskega sveta, katere se udeležijo vsi trije skupni ministri, oba ministrska predsednika, finančna ministar, trgovinska in domobranska ministar. Na sporedu seje bodo predvsem nove vojaške zahteve, o katerih se bo na tej seji prvič oficijalno razpravljalo. Interna pogajanja vojne uprave z obema vladama so napredovala že tako daleč, da bodo na seji skupnega ministrskega sveta rezultati že lahko kodificirani in določena višina novih vojaških kreditov in zvišanja rekrutnega kontingenta. Od uspeha te seje je odvisno vprašanje, kedaj se sestanejo delegacije. Za delegacije so to pot določeni samo 4 tedni, tako, da bo parlamentarna seja jako kratka. Prvotno je bilo določeno, da bo skupni ministrski svet na svoji četrtkovni seji odločil tudi o sklepanju novih trgovinskih pogodb z balkanskimi državami. Ker pa na eni strani tozadevt o še niso končane vse predpriprave, na drugi strani pa bo rešitev vojaških vprašanj zahtevala mnogo časa, je bila ta točka odstavljena z dnevnega reda in pride na vrsto šele na prihodnji seji skupnega ministrskega sveta.

Kranjski deželni zbor.

LJUBLJANA 30. (Izv.) Na današnji seji deželne zbornice sta bili predloženi poročili o združitvi občine Spodnja Šiška z mestno občino ljubljansko in poročilo o zakonskem načrtu glede izpremembe, oziroma dopolnitve nekaterih določb občinskega reda in občinskega volilnega reda za vojvodino Kranjsko in stolno mesto Ljubljano.

Drugo poročilo predlaga, naj se poslovna doba občinskih zastopstev podaljša za 6 let.

Predlog glede Ljubljane nasvetuje med drugim: „Osebe, katere so, ne da bi bile poprej posedovale davku podvrženo nepremičnino, potom razkosanja posameznih parcel pridobile dele tistih edinole v ta namen, da bi s tem pomnožile število volilnih upravičencev, nimajo volilne pravice, vendar samo v toliko, v kolikor bi jim iz take pridobitve nastala nova volilna pravica. Ako so te osebe na podlagi drugega pravnega naslova upravičene voliti, ostane njihova volilna pravica iz tega naslova nedotaknjena in tudi njih izvoljivost neprikrajšana.“

Parcelni deli, ki so bili pridobljeni pozemstvu predstojčega odstavka, se pri na-

pravi volilnih imenikov toliko časa sploh ne vpoštevajo, da se združijo z drugo davku podvrženo nepremičnino, katere posestnik je upravičen voliti.“

Deželni glavar je naznanil, da lovski zakon ni dobil najvišje sankcije.

Nato se je nadaljevala debata o Završnici. Govorila sta izvedenca ravnatelj Serneck in stavbni svetnik Gailhofer. Tekom govora poslanca Jarca je prišlo do jako burnih prizorov. Jarc je namreč predlagal, naj deželni zbor izreče deželnemu odboru glede atčije na Završnici zaupnico in preide preko predloga dr. Trillerja, (naj se izvoli odsek 5 članov, ki naj pregleda in pouči vse na Završnici se nanašajoče spise) na dnevni red.

Napredni poslanci so začeli klicati: Beže pred javnostjo, javnosti se boje. Ko je Jarc pričel napadati napredno časopisje in imenoval dr. Tavčarja pravega lastnika, je nastal velikanski hrup med naprednimi poslanci.

Dr. Tavčar kliče: To je nesramnost, žaliti se ne dam! — Deželni glavar zvonil in kliče: Posl. dr. Tavčar, Vi nimate besede, kličem Vas k redu! Dr. Tavčar: Žaliti se ne dam, zakaj ne pokličete k redu Jarca? Deželni glavar skoči pokonci, zvonil in kliče: Dr. Tavčar nima besede, pokličem ga k redu, ne silite me, da rabim skrajna sredstva. — Dr. Tavčar: Žaliti se ne dam, pa je. Zadnjič ste mi rekli, da se naj obrnem na Vas za zadoščanje, ako bi me kdo žalil. Sedaj sem se obrnil na Vas, a nečete ničesar ukreniti. Zakaj ne pokličete k redu Jarca? — Deželni glavar zvonil. Hrup med naprednimi poslanci. Posl. Josip Reisner: Enaka pravica za vse!

Deželni glavar: Poslanca Reisnerja kličem k redu.

Posl. dr. Novak: Kaj pa je z inženirjem Tschermakom? Napredni poslanci se smejejo, deželni glavar zvonil in vpije: Dr. Novak nima besede, kličem ga k redu.

Posl. dr. Novak: Tschermaki! Tschermaki! (Dr. Lampe in Serneck sta namreč pod imenom inženirja Tschermaka, ki sploh ne eksistira, znesla v nekem elektrotehničnem strokovnem glasilu slavospev na kranjske deželne električne razprave!)

Deželni glavar: Posl. dr. Novak, pokličem Vas drugič k redu.

Posl. Josip Reisner: To je druga dogovorjena provokacija! Ven bi nas vrgli, da bi bili brez kontrole! Kar vrzite nas ven!

Poslanec dr. Tavčar: Kajpak, le naj poskusijo nas ven vreči! Si ne upajo!...

Po govoru poslanca Jarca je posl. dr. Triller še enkrat priporočal, naj se sprejme njegov predlog, tečeč za tem, da se potom objektivne preiskave spravi jasnost v hidroelektrično akcijo kranjske dežele. Nato je bila seja prekinjena in se je nadaljevala ob treh popoldne.

Avstrijsko gospodarstvo.

DUNAJ 30. (Kor.) Po statističnem izkazu trgovskega ministarstva o zunanji trgovini avstrijsko-ogrskega carinskega ozemlja, je znašal meseca avgusta uvoz 265-9, izvoz pa 214-9, torej 6 oziroma 37 milijonov kron manj kakor lansko leto v tem mesecu, dočim je znašal od januarja do avgusta uvoz 2218-2, izvoz pa 1772-1 milijonov kron, torej minus 164-3, oziroma plus 60-6 milijonov kron. Pasiva trgovinske bilance v tem času znašajo 446 milijonov, dočim so znašala lansko leto 670-9 milijonov.

Razpust italijanske zbornice.

RIM 30. (Kor.) Uradni list prinaša kraljevski ukaz, glasom katerega se razpušča parlament. Nove volitve so razpisane za 26. oktobra, oče volitve pa za 2. novembra. Nova zbornica se snide dne 27. novembra. Dekret o razpustu zbornice poudarja, da je novi volilni red zahteval razpust zbornice, da bo parlament zastopnik vseh državljanov, ki jim novi zakon dovoljuje pravico, udeleževati se političnega življenja. Po novem volilnem zakonu bo znašalo število volilnih upravičencev 8.672.249, torej za 5.353.249 več kakor po prejšnjem volilnem redu.

Dekret navaja nato najvažnejše legislativne reforme, med drugimi novi kazensko-pravni red, reorganizacijo sodnih oblasti, zakon o ljudskem šolstvu, življenjskem zavarovanju. Dekret poudarja nato navdušenje italijanskega naroda, ki je vzbudila ljubljanska vojna in pravi: Narod in parlament sta razumela, da obstoji najvišji cilj politike v tem, da si pribori Italija čno mesto v Sredozemskem morju, katero neobhodno potrebuje in ki ji tudi pristaja.

Dekret nadaljuje: Kar se tiče mednarodnih odnosov, je položaj Italije sedaj v resnici izvraten. Obnovitev trozveze po italijansko-turški vojni, pomeni garancijo za nadaljno ravnatežje v Evropi. A obnovitev trozveze nikakor ni ovirala Italijo, da ne bi stopila z drugimi državami, od katerih so se nekatere za časa ljubljanske vojne izkazale za njene prijateljice, v najpriskrajnejši odnošaji. Tekom balkanske vojne je postopala Italija sporazumno z ostalimi velesilami. — Dejstvo, da se je posrečilo preprečiti izbruh večjih konfliktov, priča, da je upravičena nada, da nastopi sedaj za Evropo dolga perijoda mira. A za Italijo mir nikakor ni zagotovljen, če se ne vsilijo trajno ravnatežje razmerju med velesilami na morju in na suhem. Mi obdržimo princip dveletne službene dobe, odpravi pa se enoletno prostovoljstvo in treba bo tudi intenzivnejše skrbeti za vojaško izobrazbo.

Česa ne vidi Avstrija v svoji italijanski politiki!

Pravzaprav ne bi trebalo nič drugega — da bosta jasna vsakomur vse hinavstvo in vsa neutemeljenost jeremijade v milanskem „Corriere della Sera“ — nego da že enkrat debelo podčrtamo pavšalno trditve člankarja, da je avstrijska vlada potpisala naše Italijane v položaj inferiornosti napram Slovence. Dogodki za vsakim tržiškim oglom kriče, da je to najnesramnejša laž, ki jo more napisati le clovek, ki je, ali popoln ignoranč glede razmer v Trstu, ali pa zaprisežen sovražnik resnice. Mi smo gotovo zadnji — ker bi bili, ako bi poskušali kaj takega — sovražniki sami sebi — ki bi hoteli braniti avstrijske vladne režime v naših pokrajinah. Veliko preveč je grešil doslej vladni sistem v naših pokrajinah, da bi se mogel Slovenec oglašati v njegovo obrambo. Veliko je grešila državna uprava na našem jugu monarhije, toda ne na škodo Italijanov, ampak na njihovo korist: v našo pogubo, v zasmeh avstrijskih zakonov in — bodi naglašeno tudi to, da bo zabeleženo tudi to dejstvo — na škodo države!

Saj to je ravno, da so tržaški informatorji G. Barzilaija postavljali stvari na glavo,

bom prijatelj, v oporo, kakor ste si želeli.“

„Hvala,“ je rekla in mu ponudila roko, ki jo je on prijel; in si s tem osvobodila tega povsem zvestega, poštenega moža.

In od tega trenutka je bil v resnici ves njen; obmrčela ga je s tisočimi finih nevidnih nit, da so postale iz njih raztrgljive vrvi; prikovan je bil nanjo nerazvezljivo, spajalo ga je sedaj žnjo najiskrenejše prijalteilstvo, ki je mejilo blizu na ljubezen, na tisto ljubezen, ki se je blizu dotikala — zločinstva.

Tako je bil Maurice res zapleten v tisto razmerje, ki mu je on predvidjal čar in nevarnost ter bežal pred njim. In krutstvo njegovo ni prevarilo njegove slutnje. Čutil je čarobnost in nevarnost. Bolj, nego kedaj je umel, kako težko je to razmerje držati v mejah, ki sta jih predpisovala pamet in poštenje; kajti ta mlada žena ni bila samo idealne miline, ampak je bil v veliki meri lasten tisti zapeljivi čar, ki je odlikoval žene, katerih imena hranita zgodovina in pripovedka; bila je Helena, Circe, osrečujoča in pogubonosna obenem; ni bilo možno biti jej prijatelj, ne da bi se strastno hlepelo po nje posteti.

(Dolge.)

PODLISTEK.

Prisega.

Spisal OCTAVE FEUILLET.

Čustva njenega sinu so bila seveda drugačne naravi, čeprav je tudi on občutil nekaj kakor zadoščanje.

„Dvomim,“ je rekel svoji materi, „da bi se Marianne za vso bodočnost odpovedala misli na poročitev, ali vsaj tako hitro ne bo mislila na to, in nadejati se je, da izbere kaj boljšega; je res nekaj mučnega, če si to plemenito, nežnočutno ženo mislimo na strani takega surovega patrona; težilo je kakor mora.“

Maurice je bil uverjen, da je Marianne potem, ko je tako hitro izvela svoj toli pomembni sklep, pričakovala od njega kakega izkaza simpatije, in tako je sklenil, da pojde nemudoma k njej.

Sproveli so ga v njen boudoir, ki je bil ves oblit z rmenjo svilo; sedela je pri pisalni mizi in pisala; uzrta ga, je vstala in rekla enostavno: „Ah, to je lepo, da ste me prehiteli, kajti ravnokar sem se pripravljala, da bi vam pisala.“

In ko se je sluga, ki je dovel in prijavil poveljnika, umaknil, se je dotaknila na lahno njegove roke in ga je, obrniti k njemu ves svoj obraz, vprašala: „Nu, ali ste zadovoljni sedaj?“

„Jako zadovoljen in jako srečen,“ je rekel smehljaje, „in, ako sem malo soudeležen na tem, tudi jako hvaležen.“

„Ne le malo, ampak povsem,“ je odvrnila s toploto; in namignivši mu na stolico ga je povabila, naj sede. Nekoliko časa je molčala, kakor da hoče zbrati misli, in potem je nadaljevala: „Gospod Frimeuse, želim, da me spoznate popolnoma. Kakor vsaka ženska morem se potajevati tudi jaz, morem biti celo perfidna — to je izkusil moj nesrečni bratranec — ali navadno sem iskrena in brez zavratnosti — to veste in doblite naj takoj izgled za to; čujte me torej: Ljubila sem svojega soproga, ne s tisto strastno nežnostjo, ki sem je morda zmožna sicer, ali ljubila sem ga odkritosrčno, ljubila sem ga živega, ljubila sem ga mrtvega do — — do onega dne, ko ste mi vi spročili njegovo prošnjo, ali prav za prav: ukaz. V resnici, gospod de Frimeuse, mislim, da bi mi bila mogla iz lastne volje raniti tisto večno zvestobo, ki jo zahtevam od mene. Ali razumete me dobro: svoje-

da niso govorili resnice, da ima namreč Italijanstvo v teh pokrajinah, v katerih žive sicer Italijani, toda ne kakor legitimni izključni gospodarji, ampak le kakor manjšina prebivalstva, le benevolenci avstrijskih viad zahvaliti svojo privilegovano pozicijo. Javljajoč o pretveznih krivicah, ki da jih dela avstrijska država uprava italijanskemu elementu, niso nič govorili g. Barziniju o resničnih krivicah, ki jih delajo oni, Italijani, od nekdanj slovenski večini: zlorablajoč preobilico politične moči, ki jo imajo po največjem delu le po volji avstrijskih vlad. Lepe nauke piše in neoporečne, principe postavlja člankar v milanskem „Corriere“, ko govori o potrebi pomirjenja po politiki, ki vzbuja spoštovanje in zaupanje, ko govori o potrebi enake pravice za vse. Nič pa mu niso govorili o tem, kako italijanska, le po volji vlade na tržaškem ozemlju gospodovalna stranka postopa s Slovenci, kako se ne menja za vse tiste lepe nauke, kako gazi tiste principe, kako so le italijanski politiki tisti element vzemljivanja in sovraštva, ki ne dopuščajo, da bi prišlo v teh krajih do pomirjenja duhov. Zamolčali so mu, kako oni sedaj vsako odredbo vlade, ki naj prinese, bilo tudi najmanjše remedure na vnebokričecem nerazmerju v razdelitvi politične in narodne moči, med slovenskim in italijanskim prebivalstvom, občutijo kakor krivico, storjeno njihovi narodnosti! Niso mu povedali, da vse kar oni občutijo kakor njih storjeno krivico, ni nič drugega, nego mala korektura na razmerah, skrajno krivičnih za — Slovence!

Vsako, ki pozna razmere, je uverjen, da bi bilo tisto italijansko-iredentistično politikasterstvo pri nas suha ničla, da niso avstrijske vlade postavljale pred to ničlo, ne samo ene, ampak po več enojk, s čemer so se povlašile v imponujočo številko, v — politično potenco v naši državi!

To je suha resnica, ki je tržaški informatorji niso govorili g. Barziniju ter ga s tem zaveli, da kriči o krivicah! Je krivica tu, da neba smrdečih krivic, ali teh krivic ni delala avstrijska vlada Italijanom, pač pa ti poslednji Slovencem!

Tudi paralela s Francijo je popolnoma ponesrečena in ne dokazuje ničesar. Razloga za dejstvo, da od strani Italijanov, podrejenih Franciji, ni čuti nikakih pritožb, je kaj priprosta in enostavna: ne oglašajo se, ker si ne upajo, ker so se prilagodili razmeram, se udali v svojo usodo in ker bi francoska vlada zapela drugačno pesem v prvem polizkusu kake iredentistične propagande! Radi Italijanov, podrejenih Franciji, ne razsaja nobeno društvo a la „Dante Alighieri“, noben Barzini in noben Barzilal, ne razpravlja nobena Consulta, ne piše ostrjih diplomatskih not, noben Di San Giuliano ne posreduje in ne grozi v Parizu noben italijanski poslanik. A kdo je še čul kdaj, da bi bil italijanski element v Franciji kaka specifično italijanska potenca, kakor je pri nas, dasi tvorijo Italijani tu najmanjši narodni odloček? Le pri nas si upajo, ker poznajo slabost avstrijskih vlad nasproti njim! Le pri nas kriče, da se jim godi krivica, če jim vlada — ne da bi jim odrekala pogoje za narodno ekzistenco in samosvoje narodno življenje — ne dovoljuje prav vsega, posebno pa tega, da bi bili oni država v državi, za katero naj ne veljajo avstrijski zakoni in tudi ne pravica države do skrbi za državno korist in varnost!!

Kakor posebno krivico pa občutijo Italijani, ako daje vlada le najmanjši znak od sebe, po katerem sklepajo, da jim morda ne bo puščala prav popolne svobode za dušenje Slovencev.

Takšen je resnični položaj, take so pretenzije Italijanov! In če jim vlada — ker je na vse zadnje vendar avstrijska in vezana na avstrijske zakone — ni slepo na uslugo v vsem, potem je ogenj v strehi!

Take so tiste krivice, o katerih se je razkričal g. Barzini v milanskem „Corriere della Sera“! Ne moremo si misliti boljše falsifikacije dejstev, nego jo je zagrešil Barzini, zaveden po najdrzejših — krivičnihih.

Sedaj nam je izpregovoril še o naukih in navzeih, ki jih daja člankar v „Corriere“ od 20. septembra.

I. sestanek slovenskih tehnikov v Ljubljani.

Poročali smo, da se je vršil v dneh 20. in 21. septembra 1913 v Ljubljani I. sestanek slovenskih tehnikov. V nedeljo 21. t. m. dopoldne se je vršilo v okviru tega sestanka zborovanje slovenskih tehnikov. O poteku tega zborovanja in o sklepih, ki jih je isto storilo, podajamo poročilo v naslednjem:

Zborovanje je otvoril imenom „Akadem. društva slovenskih tehnikov na Dunaju“ tov. abs. ing. Benc Ladislav, ki je podzdravil vse navzoče tovariše, predvsem pa gg. ing. Turka, kot zastopnika „Društva inženirjev v Ljubljani“, ing. Gustinčiča, urednika „Vjesti“, nadalje ing. Tavčarja, ing. Domiceljca, ing. Fischerja in ing. Mačkovička. Zborovanje so pozdravili brzojavno tov. Bože Srebre (Brezice) in Idrjski tehnik „Prosvetaši“. Predsednikom je bil izvoljen tov. abs. ing.

Benc Ladislav, v častno predsedstvo gg. ing. Gustinčič, ing. Tavčar in ing. Turk; za podpredsednike so bili izbrani tt. stud. ing. Kaduac An'oa, cand. ing. agr. Mikuz Dragoslav in cand. mech. Gustav Zupanič, za zapisničarja pa tt. stud. ing. Armič, cand. ing. agr. Knafelj, stud. arch. Mušič in cand. mech. Pajer.

Po volitvah je med živahnim odobravanjem pozdravil zborovanje imenom „Društva inženirjev v Ljubljani“ g. ing. Turk, kot podpredsednik tega društva, želeč zborovalcem obilo uspeha.

Na to so sledila poročila: Za „Akademično društvo slovenskih tehnikov na Dunaju“ je poročal tov. abs. ing. Benc Ladislav „O organizaciji dunajskih slovenskih tehnikov“. Referat je obsegal 4 točke in sicer: 1. Ustanovitev imenovanega društva, 2. odnošaji društva z drugimi akademskimi društvi, 3. notranje društveno delovanje in 4. načrti za prihodnost.

Poročevalec je omenjal, da se je društvo ustanovilo pred tremi leti, pod okolnostmi, ki so pri ustanavljanju slovenskih društev neka posebnost. Društvo se je namreč ustanovilo po inicijativi jugoslovanskih strokovnih tovarišev. § 3. društvenih pravil se glasi: „Namen društva je pospeševati strokovno in po možnosti splošno izobrazbo članov in sicer s predavanji in strokovnimi podrobnimi razpravami, vzajemnim medsebojnim podpiranjem, nabavo strokovnih knjig in časopisov, tehnično-strokovnih izletov in seznanjenjem članov kot bodočih inženirjev z njihovim socialnim stališčem“.

1910/11 je bilo društvo v strokovni zvezi „Jugoslaviji“, iz katere je začetkom 1911/12 izstopilo. V tej poslovni dobi se more zaznamovati z bližanje z izvenakademskimi kulturnimi društvi „Slavija“ na Dunaju s katerim je v prijateljskih stikih. 1912/13 se je zopet približalo društvo z ostalimi strokovnimi društvi jugoslovanskih tehnikov na Dunaju, s katerim si najme 1913/4 skupen lokal.

Društvo si je tekem treh let osnovalo veliko strokovno knjižnico, ki šteje 211 knjig v vrednosti nad 1000 K.

V prihodnosti se bo društveno delovanje še bolj poglobljalo, predvsem vsled najema skupnega lokala. Največjo pozornost bo pa društvo posvečalo „Zvezi akademskih strokovnih organizacij slovenskih tehnikov“.

Tov. cand. ing. Stibil Leopold je poročal nato o „O splošnem položaju slovenskih tehnikov na Dunaju“. Družabno življenje slov. tehnikov je splošno slabo razvito. Vzroki za to so: razsežnost mesta, socialna razlika, ozkoščastost nekaterih tovarišev in pomanjkanje društvenega lokala. Vendar se te razmere boljajo in glavna zasluga gre tu „Akademičnemu društvu slovenskih tehnikov na Dunaju“. Do novejšega časa, in deloma še danes, smo imeli samo ožje kroge, ki se pa niso zanimali drug za drugega. Ako se pomisli, da je na dunajski tehniški zastopana vsa naša širša domovina, se omenjenemu dejstvu ni čuditi. Posebno Primorci gravitirajo močno v laško družbo.

Gnotni položaj je pri manjšini ugoden, pri večini pa za to tem slabši. Podpore so zelo pihle; zaradi tega so mnogi primorani, da si služijo denar potom instrukcij in risanja. Stanovanja so draga in hrana je pri večini zelo slaba. V splošnem ima pa Dunaj v vsakem ozrtu to prijetno lastnost, da lahko razvija vsakdo svojo individualnost do tiste mere, ki mu jo pripušča žep.

(Pride še.)

Domače vesti.

Naročnikom. Ker začenja z današnjim dnem zadnje četrtletje, opozarjamo cenj. naročnike, da naročnino pravočasno obnovijo. Posebno pa opozarjamo one, ki so z naročnino zaostali, da nemudoma poravnajo svoj dolg, ker bi jim sicer morali ustaviti list. V to svrhu prilagamo danes poštno poloznice.

Iz policijske službe. Policijski koncipist Rudolf Junavc je premeščen iz Ljubljane v Celovec, provizorični policijski koncipist Srečko Brezigar pa iz Trsta v Ljubljano.

V rižarni pri Sv. Soboti vladajo čudne, malodane neverjetne razmere, o katerih smo prejeli nastopno poročilo: Naučeni smo sicer, da prenašamo marsikaj in da molčimo o marsikateri krivici. Ali tudi potrpežljivosti in molčanju potrpežljivega delavca so nekje postavljene meje. Če je mera prepolna, prekipeva. In mera neverjetnih razmer v naši tovarni je res že polna.

Krivic, ki se nam gode kakor Slovence, naj omenimo le mimogrede. Na vsej tovarni ni niti enega slovenskega napisa. Vse je italijansko in — nemško. In vendar bi se moralo vodstvo tovarne ozirati nekoliko tudi na nas, svoje slovenske delavce. Sosebno razne prepovedi naj bi bile v jeziku, ki ga mi razumemo.

Sedaj pa in glavni stvari. Najprej naj zabeležimo dejstvo, da med onimi, ki nam zapovedujejo, je tudi renjikošov. In da ti ljudje nimajo srca za nas, je znano. Zlastno dejstvo je, da trpimo škodo tudi na svojih gnotnih interesih. Dogaja se, da temu

ali onemu delavcu niso zaračunjene po dve, tri ure dela, včasih celo cel dnevi, in da mu na koncu tedna ne izplačujejo dotičnega zaslužka. Ako mož opozarja poslujočega uradnika na pomoto, ali ne dobiva odgovora, ali pa veli: „Pridite jutri!“ Ali: „Pridite pozneje, sedaj nimava časa!“ In tako prihaja, da mora delavec po štiri-petkrat beračiti za zaslužno plačilo, in da dobiva, kar je manjkalo, še le naslednjo soboto.

Tu bi se moralo enkrat napraviti red. Mi mislimo, da od petka do izplačila v soboto zvečer se lahko natančno urede računi, da bo dobival delavec točno, kar je zaslužil preko tedna. In to se uredi tem lažje, ker se zaslužek sobote, pri nekaterih delavcih tudi petka, izplačuje že naslednje sobote.

Najbolj čudno pa se nam je zdelo, da so delavcu, ki ima 3 K 60 st. dnevne mezde, odtrgavali po 80, ali pa tudi 96 vinarjev na teden, a če je obolel, je dobival od rečene blagajne le 2 K 40 vin. Ko pa je prinesla nedavno „Edinost“ tarifo blagajne, smo bili na jasnem, da se nam krivica godi. A da se prepričamo, je šlo nekaj delavcev v očajno bolniško blagajno, kjer so na tozadevno vprašanje odgovorili, da plačujemo 64, in ne 80 in ne 96 vin. na teden!

Sedaj nastaja vprašanje, kam je šlo tistih 16, oziroma 32 vinarjev, ki smo jih plačevali več? To vprašanje je opravičeno tembolj, ker so nam zadnje tedne, odkar smo začeli zasledovati stvar, odtrgavali pravilno: po 64 vinarjev! Kam je šel torej ta težko zaslužen denar, ki po teh vinarjih pri vsakem delavcu narašča v lepo svoto?

Čudno se nam zdi tudi, da plačilnih knjžic zadnja dva tedna ne dobivamo, kakor nekdanj, ne dobivamo nekoliko pred izplačevanjem, ampak še le pri vstopu v sobo, tako, da se človek, ki ne zna dobro čitati, niti ne utegne uveriti, je-li vse prav vključeno, ali ne. Vzrok bo najbrže v tem, da nima nikdo časa, da bi pregledal prejšnje vključbe in izračunal, kar se je preveč vplačalo za bolniško blagajno.

Prosimo direktorje, naj preišče to stvar bolj natančno, ker se nam godi očitna krivica. Knjižice naj se nam vročajo pravočasno in preveč vplačani denar naj se nam povrne. Nadejamo se, da direktorja ustreže tej naši več nego opravičeni prošnji.

Razpis štipendij. Razpisane so tri deželne štipendije po 600 K za visokošolce, sinove na Goriškem rojenih, stanujočih in pristojnih očetov. Prošnje do 31. oktobra deželnemu odboru v Gorici.

Iz seje mestnega občinskega sveta. V predsednji seji mestnega občinskega sveta so bili izmed slovenskih občinskih svetovlcev imenovani v upravne odbore občinskih naprav: v upravni odbor bolnice dr. Pertot; za javno snago Cernigoj; za vodovode dr. Slavik; za učilne železnice dr. Slavik.

Trgovski tečaj za deklice, se otvori v petek t. l. 3. t. m. Učenke naj pridejo točno ob 6 zvečer v dvorano Trgovsko izobraževalnega društva ulica S. Francesco št. 2.

One, ki še niso vplačale mesečnine, naj prinesejo dotični znesek (4 30).

P. n. starše opozarjamo, da je zadnji čas, ako kočejo vpisati svoje hčerke v tečaj. Prilgase sprejema g. Detela St., tajnik Trgov. obrt. zadruga ul. S. Francesco 2.

Služba šolskega sluga je razpisana na slovenski gimnazij v Gorici. Pravica do te službe je pridržana doslužnim podčastnikom; le v slučaju, da bi ne bilo takih prostolcev, se odda prošnjo civilnega stanu. Zahteva se dokaz o znanju nemščine in slovenščine. Prošnje do 31. t. m. goriškemu deželnemu šolskemu svetu v Trstu.

C. kr. avstrijski državni učitelji na Goriškem. Ravnokar smo izvedeli, da je avstrijsko naučno ministrstvo imenovalo tri učitelje (Sigmund, Czerny, Kerstan) zasebne nemške ljudske šole v Solunu na Goriškem (ali so morda gospoda mislili, da je Solun še na Turškem ali pa že na — Avstrijskem) na državno ljudsko šolo via Fontana v Trstu ter jih pridellili šoli v Solunu. Dostavljamo le, da imajo nekateri razredi slovenske zasebne šole na Acquedotto po največ za 45 otrok prostora, učencev ali učenk pa po 90 ali tudi nad 100. Rekl bi kaj, pa morda reče kdo drug kaj. Skeji nas pa!

Komisijaska razprava glede opustitve prehoda pri 564.352 km na progi Dunaj-Trst se bo vršila v ponedeljek dne 6. t. m.

Komisija se snide pod vodstvom namestništvenga uradnika ob določenem dnevu ob 11:30 predpoldne na kolodvoru na Proseku.

To se razglasuje vsled odloka c. kr. namestništva z dne 8. septembra t. l. št. II.—1014 s pripombo, da se interesi morejo udeležiti komisijске razprave in podati svoje ugovore proti načrtu.

Naznanilo! Ker je sklenilo slov. dijaštvo zbrano na socialni konferenci v Ljubljani: ustanovitev podpornih skladov v vseučiliških mestih, naznanjamo vsem onim, katerim je doposlalo slov. akad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu nabiralne pole, da naj jih, ko zbirko dovršijo, vrnejo društvu. Tudi naj pošljejo denar na isti naslov potom poštno nakaznico in ne s poštno položnico v podružnico „Jadranske banke v Ljubljani.“ Tako

nabrani denar se razdeli potem potem po kjuču, sprejetim za delitev vseh ostalih dohodkov!

Tržaški krajevni odbor O. V. P. O. **Značilne kranjske kulturne zanimivosti.** Rezultat kranjskega boja za je presenetljiv. Evo: slovensko gled. Ljubljani ostane zaprt. Slovenska filija je morala likvidirati. Te dni se je Ljubljansko nemško gledališče prireja večerov predstave. V areni Narodnega pa so črpali Slovenci svojo duševno hrano od zamorcev. Sokolu se ne dovoljuje za prireditve slavnostne akademije in telovadbe deželno gledališče, ker so se baje Sokoll o pitiki zadnjega katoliškega shoda „slabo obnašal.“ Slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani je bil prepovedan. Prepovedala se je prireditve cvetličnega dne v korist Sokolu. Iz deželnega zbora se neljuba opozicija enostavno meče vun. Fond za slovensko vseučilišče je brezobrestno „posojen“. Moralni nivo kakršnega kažejo razne „afere“ ne škoduje nikomur. — In najkdo reče potem, da niso to zapeljivi uspehi! Pa kaj; mi Tržačani nimamo umevanja za tako — visoko politiko!

Uvedenje krajevnega radiobrzojavnega prometa s Trstom. Med Trstom in ladjami s c. kr. kiovnimi brzjojavni uradi se more od 1. t. m. naprej posredovanjem obrežnega brzjoavnega urada v Trstu izmenjavati brzjojavke proti znižani pristojbini pod sledečimi pogoji:

1. Iskrobzjojavke krajevnega prometa za omenjene ladje so dopustne le tedaj, ako se slednje, ne da bi bile na obrežju usidrane, nahajajo v svobodni luki ležečem prostoru demarkacijske črte Piran-Tržič na P., torej v vodovju Piran-Trst-Tržič.

„Posebne označbe“ (brzjojavni cenik, splošne določbe, točka 5) v iskrobzjojavnem krajevnem prometu niso dopustne; v ostalem veljajo glede naslovljanja in sestave iskrobzjojavk krajevnega prometa predmetne določbe splošnega iskrobzjoavnega prometa.

2. Iskrobzjojavke krajevnega prometa na nezasedrane ladje v vodovju Piran-Trst-Tržič se morajo predajati le v Trstu in sicer: a) telefonično s telefonske naročniške postaje, ali b) brzjojavno po naročniških postajah za daljnost, ali pa c) pismeni predaji listih na linah javnih govorilnic v Trstu.

Imetelji pod a) in b) navedenih postaj morejo prodajati iskrobzjojavke krajevnega prometa, mesto posredovanjem centrale oz. glavne brzjojavne postaje v Trstu, tudi neposredno pri c. kr. obrežnem brzjojavnem uradu v Trstu, v kateri namen naj zahtevajo pri centrali, oziroma glavni brzjojavni postaji neposredno zvezo s tem uradom.

3. Iskrobzjojavke krajevnega prometa v Trst, katere nosijo v naslovih (taksi podvrženo) opazko „telefon št. . . .“ oz. daljnost št. . . .“ dostavljajo obrežni brzjojavni urad v Trstu naslovljenecem po možnosti neposredno, poslujoč se telefona oz. daljnostne naprave. Na ta način dostavljene brzjojavke smatrajo se pravilno vročene; uradno izdanih napisov se pri tem načinu dostave v obče naslovljenecem ne dopušljajo; to se izvrši le na posebno zahtevo, katero je staviti c. kr. iskrobzjojavnem nadzorništvu v Trstu.

Iskrobzjojavke krajevnega prometa, ki ne nosijo označbe „telefon št. . . .“ ali „daljnost št. . . .“ se dostavljajo naslovljenecem kakor ostale za nje dospevaljoče brzjojavke.

4. Pristojbina za iskrobzjojavke krajevnega prometa znaša 20 st. od besede, najmanj pa 2 K od brzjojavke, v kateri so osebnovalna krovna, obrežna in kopna brzjojavna pristojbina.

Odpadajoče pristojbine mora vedno vplačati odpošiljatelj, oziroma se ga z istimi obremenja.

Pri telefonično ali potom daljnostnih naprav predanih ali dostavljenih iskrobzjojavkah krajevnega prometa se zaračunava normalno posredovalnino na način, ki je predvidljen za to vrsto posredovanja.

Ako so se iskrobzjojavke za ladje proti znižani pristojbini sicer prevzele, naslovna ladja pa se ne nahaja več v vodovju Piran-Trst-Tržič, obvešča se kakor hitro mogoče odpošiljatelj, ako je namreč poznan, ter se iskrobzjojavko nato na naslovno ladjo odaja le tedaj, ako je odpošiljatelj vplačal razliko med znižano in normalno pristojbino, oziroma izjavil, da je sporazumen z obremenitvijo te razlike.

Magdalenska CM podružnica vabi vse starše, (očeta oz. mater) katerih otroci zahajajo v otroški vrtec, na zelo važno posveto vanje, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 5. t. m. točno ob 3:30 popoldne v magdalenskem otroškem vrtcu. Tudi drugi rodoljubi, ki jim je na srcu napredek našega naroda, naj se polnoštevilno udeležijo tega sestanka.

Glasbena šola Glasbene Matice v Trstu. Prosimo starše, katerih otroci obiskujejo letos prvo leto glasbene šole, da pošljejo svoje otroke danes ob 2 pop. na Acquedotto št. 20 k pouku glasbene teorije. Tudi se istotam oglašijo lahko še novi gojenci.

Slov. akad. dijaštvo brez razlike struj je sklenilo na socialni konferenci v Ljubljani postaviti dijaško podporništvu na povsem drugo podlago in to iz moralno-etičnih

kot tudi praktičnih razlogov. Kar najodločnejše je proti sedanjemu sistemu, dajanju miloščina. Zahteva podpiranje v obliki posojil! Daljša postulat, za katere se je za vzelo dijaštvo pri podporniškem vprašanju, lijaška samopomoč in dijaška samopomoč! O dalekosežnih posledicah, ki jih imeti ta akcija na naš bodoči razvoj, ta naše javno življenje, bomo še govorili. Poročali bomo tudi še o podrobnosti socialne konference.

Tržaška mala kronika.

Trst, 30. septembra.

Smrt na delu. Ferdinand Pertot, kurjač v čistilnici petroleja v Sv. Soboti je danes ob 11 dopoldne padel z nekega odra in je zadobil več težkih poškodb. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer pa je kmalu nato umrl.

Nenadna smrt. 30letno Uršulo Fortunina, deklo v vojaški bolnišnici, stanujočo v ulici delia Tesa št. 12, je danes ob 10 zvečer zadel mrtvoud in je bila na mestu mrtva.

Drzna tatvina. — Ko se je včeraj Ivanka Romito, ki oddaja v ulici Molin a vento št. 50 postelje v najem, oddaljila od doma, so neznan tatovi vdrl v njeno stanovanje. Našli so pod posteljo bakreno škatlico, v katero je Romito spravljala denar in vrednostne predmete, jo razbili in vzeli iz nje 795 K. Romito je vsa obupana tatvino takoj javila policiji, ki je uvedla preiskavo.

Iščejo se dediči Dne 17. septembra l. 1910. je umrl v bolnišnici mesta Coo-curry v državi Queensland v Avstraliji 33 letni delavec Jurij Lakonič, sin poseznika Tomaža Lskoniča. V Avstraliji se je izselil pred desetimi leti. Umrl Lakonič je zapustil 186 sterlingov premoženja. Morebitni dediči naj se obrnejo naravnost na avstralski konzulat v Sydneyu v Avstraliji.

Zaradi tatvine. V društvenih prostorih veslaškega kluba „Adriatico“ je bilo pokradene več obleke in drugih športnih predmetov. Včeraj ponoči se je potikal okoli omenjenih društvenih prostorov sumljiv človek, ki je bil kočno aretiran. Bil je to 22-letni premogar Ergen Barič, stanujoč v ljudskem prenočišču v ulici Gaspare Gozzi.

Zmešalo se jim je. — Z „Mato Washington“ se je pripeljala iz Amerike 26letna Neža Kosičeva, ki je doma nekje na Ogrskem. Kosičeva se je hotela izseliti v Ameriko, toda izseljevalni urad v New Yorku jej ni dovolil izkrcanja, kjer je revica medpotoma zblaznela. Vrniti se je torej morala v domovino, in ko je prispela z omenjenim parnikom v Trst, jo je tu vzel Treves v svojo oskrbo in jo dal prepeljati v opazovalnico.

— Istotako so prepeljali v opazovalnico 6letnega kurjača na Lloydovem parniku „Erzherzog Franz Ferdinand“, nekega Frana Koleska, in pa nekega Julija Pasentija, ubožčka, ki je beračil od hiše do hiše.

Nasilen tat. Alojzij Skalovi, stanujoči na nabrežju Pescatori št. 2, se je včeraj popoldne, ko je v ulici Silvio Pellico stopila iz tramvajskega voza, približal neki neznanec in ji iztrgal iz rok torbico ter potem zbežal. Ženska je začela kričati in se je na njen krik zbralo okrog nje precej ljudi; toda predrzni tat je vendarle srečno odnesel pete. — Skalova je imela v torbici 44 K in par uhanov.

V kavarni okraden. Delavec Ivan Kulžič, stanujoč v ul. Marco Polo št. 4, je prišel snoči v neko kavarno v ul. Broletto, kjer mu je neki neznanec izmeknil denarnico, v kateri je imel K 19-60.

Če ne pojde z lepo, pa pojde z grdo, si je mislil 44letni dninar Ivan Martini, stanujoč v ul. Riborgo šte. 35, ko je prišel včeraj popoldne v mesno ubožnico in je tamkaj zahteval podpore. Ker ni bil čas, v katerem razdeljujejo v ubožnici podpore, niso pustili Martinija v pisarno. Martinij je zato grozil, da je bilo grdo. Pograbil je mestnega stražnika, ki je bil tamkaj v službi, za vrat in ga vrgei na tla. Največji junak ta mestni stražnik potemtakem res ni bil in predla mu je precej huda, kajti Martinij je bil ves divji in je hotel kratkomaio zadaviti ubogega mestnega stražnika. Posreči pa je bil v bližini državni redar, ki je pograbil Martinija in tako rešil nesreče mestnega stražnika. Martinij je bil aretiran in so ga odvedli v zapor.

Rop na miljski cesti. — Včeraj popoldne sta na cesti, ki vodi iz Milij v Trst, napadla 18letni Anton Postogna in prav toliko stari Silvij Padovani nekega Tosiča, ga pošteno pretepla in mu odvzela denarnico, v kateri je imel 5 K. Oba lopova sta bila danes dopoldne aretirana.

Zaradi Ginnastikinih svetinj. — Po mestu se je raznela vest, da so že ujeli onega tatu, ki je v društvenih prostorih „Ginnastike“ pokradel razne svetinje, s katerimi je bilo tekom let odlikovano društvo in njegovi člani. Govorilo se je, da je tat neki Valle, ki je bil pred par davi aretiran, ker leti najj sum, da je ukradel tverdi Meissner

par vreč kave. Informirali smo se na pristojnem mestu, kjer se nam je pa zagotovilo, da omenjena vest ne odgovarja resnici.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa.
V nedeljo, dne 5 oktobra 1913. ob 9 dopoldne se vrši v vaditeljski sobi Sokola v Trstu seja župnega vaditeljskega zbora.

z zelo važnim dnevnim redom. Udeležite se je polnoštevilno. Na zdar! Ambrožič, nač.

Sokol pri Sv. Jakobu naznanja članicam in telovadkinjam, naj se zbero danes ob 7-30 zvečer v telovadnici CM šole, kjer se sestavi urnik in določijo telovadne ure

Zahvala. Bodi izrečena tem potom najtoplejša zahvala vsem onim, ki so ne posredno ali posredno pripomogli do tako krasnega uspeha naše koncertne prireditve. V prvi vrsti je treba omeniti gg. Dragotina Sancin, Ivana Grbec, Josipa Sancin ter gđc A. Godina, ki so s požrtvovalnostjo in vnuemo največ doprinesli k uspehu koncerta; nadalje se srčno zahvaljujemo vsem ostalim gospodom pevcem, igralcem, darovateljem ter občinstvu, ki je v tako lepem številu počastilo našo prireditev. — Odsek pevskega društva „Velesila“.

Pevski zbor Glasbene Matice v Trstu. Danes zvečer ob 8 pevska vaja za ženski zbor. Prosim vse stare in tudi nove pevke, da se v obilnem številu odzovejo in pridejo k vaji, ul. sv. Frančiška, št. 2, I. Pevovodja.

Slov. skad. fer. društvo „Balkan“ v Trstu. Radi nepričakovanih zaprek današnji sestanek odpade.

Pevski zbor „Zveze jugoslovanskih železničarjev v Trstu.“ V četrtek pevska vaja. Prosi se polnoštevilne udeležbe.

Nar. delavsk. organizacija.

Pripravljalni odbor podružnice NDO v Šklednju sklicuje za danes, v sredo, ob 8 zvečer važno odborovo sejo v društvenem prostoru.

Posredovalnica dela NDO išče st. mizar, ki naj se nemudoma zgleda v posredovalniškem uradu, ul. sv. Frančiška št. 2

Podružnica NDO v Šklednju priredi v nedeljo, dne 5. oktobra, veliko veselico na velikem vrtu gostilne pri Sarcinu, p. d. Kotalju v Šklednju. Spored: Koncert, petje, ples tombola itd. Začetek veselice ob 4 popoldne. — Vstopnina 40 vin. za osebo.

Pred veselico, ob 3 popoldne pa se bo vršil na vrtu „Gospodarskega društva“ javen shod, na katerem se bo govorilo o razmerah škledenjskega delavstva in protestiralo proti njegovim gospodarstvi in izkoriščevalcem, kakor tudi proti tujemu elementu, katerega importacija domačemu delavstvu mnogo škoduje.

Shoda in veselice se tudi udeležijo tudi tovariši in tovarišice iz Trsta, in sicer korporativno z godbo in zastavo NDO. Odhod iz Trsta (izpred kons. društva „Jadran“ pri Sv. Jakobu) ob 2. popoldne.

Plesne vaje je otvorila NDO pretekli ponedeljek. Zanjprej se bodo vršile vsak ponedeljek, četrtek in soboto od 7-30 do 9-30 zvečer v veliki dvorani, v ulici sv. Frančiška št. 2. Vstopnina za vsako vajo: za dame 20 vin., za gospode pa 50 vin. Poučevali se bodo vsakovrstni moderni plesi in

Prehlajenje in kašelj.

Vsem je znano, kako težko se ozdravi kašelj in prehlajenje. V takih slučajih služi izborno sredstvo „Emulzija Scott“ iz ribjega jetrnega olja. Isto se mora zauživati tako dolgo, dokler se povrnejo stare moči in navadno razpoloženje.

Blagodejni vpliv tega ribjega jetrnega olja se kaže takoj, ker v začetku uporabljanja ponehuje kašelj, in od tega momenta gre pot k ozdravljenju navzdol. Nekateri, ki so morali nositi posledice prehlade in kašlja leta in leta, so zadovoljili z uporabo emulzije „Scott“ nove moči in voljo. — „Emulzija Scott“ iz jetrnega ribjega olja ima prijeten okus in je lahko prebavna.

Cena originalni steklenici, ki se dobiva v vseh lekarnah K 250. Ako se pošlje 50 vinarjev v znakah tverdi „Scott & Bowne G. m. b. H., Dunaj III., ter se ob tej priliki sklicuje na ta oglas, pošljemo potom ene lekarne, in sicer samo enkrat, steklenico emulzije „Scott“ za poskušnjo. (4)

SLOVENC! Vaš narodni urar in zlatar

ALOJZ POVH

se nahaja na trgu Barriera 3.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu registrovana zadruga z neomejeno zav.

sprejema hranilne vloge **4 1/2 %**, in jih obrestuje po **4 1/2 %**, po **4 1/2 %** na dvamesečno, po **5 %** na šestmesečno odpoved; daje zadruguikom posojila po **6 %** na poroštvo ali na vknjižbo proti odplačevanju v mesečnih, četrletnih ali drugače določljivih obrokih. Uraduje se vsak delavnik od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne. **V lastni hiši — ulica Torre bianca št. 21.**

MESNICA

TOMAŽ ZADNIK TRST

TELEFON št. 16-08

trg Sv. Ivana št. 6. - Prodaja meso iz lastne klavnice na debelo in drobno.

Na drobno goveje: sprednji deli po **K 1-44** in **1-60**. Zadnji deli po **K 1-76** in **1-92**. Na debelo po dogovoru. — Mesnica je vedno dobro preskrbljena s teletino prve vrste, kakor tudi perutnino. Za mnogobrojen obisk se uljudno priporoča **Tomaž Zadnik.**

Dr. Korsano

Specijalist za sifilitične in kožne bolezni se je povrnil in ima svoj ambulatorij v Trstu v ul. San Lazzaro št. 17, I. (Palazzo Diana) Za cerkvijo Sv. Antona novega. Sprejema od 12. do 1. in od 6. do 7. pop. ženske od 5 do 6 popoldne

Novosti za pomlad in za poletje!

Moške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od **K 15-48**

Deške obleke iz sukna, kamgarna, zadnje novosti od **K 10-32**

Otroške obleke od 3 do 12 let od **K 3-18**

Velika zaloga suknenih hlač od **K 4-14**

katoninastih hlač od **K 2-20-5**

Največja zaloga blaga zadnjih novosti.

== Sprejemajo se naročila po meri ==

Specijaliteti: delavne obleke, srajce

== spodnje srajce itd. itd. ==

Samo v dobro znani trgovini

„Alla città di Trieste“

ulica Giosué Carducci (ex Torrente) št. 40

Kadite samo cigaretni papir

Centaur

— najboljši

Anton Žerjal - Trst

priporoča svoje

trgovine jestvin

ulica Commerciale 18, a podružnica ulica Istr'a 66. (Čarbola zgornja). - Prodaja se žito, oves, koruza in raznovrstne otrobi ter moka tudi na debelo.

Dr. Pečnik

Dr. PETSCHNIGG

Trst, via S. Caterina šte. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 9-9 in 2-3 in specijalist za kožne in vedne (splošne) bolezni: 11%-1 in 7-7%.

Prva sloven. mirodilnica v Trstu

Alojz Saletelj

ulica Carradori št. 18, v bližini gostilne NDO. Zaloga barv, čopičev, mrežič za plin, predmetov iz gumija, sveč, mila, parfum., min. vod itd.

PARNA pralnica, čistilnica na suho **ALBIN BOEGAN** barvarnica

ulica Farneto šte. 9, Trst.

Ženske, moške in otroške obleke, toalete, uniforme, prevleka pohištva, preproge, kožuovina, perje, rokavice itd. itd. se barvajo in čistijo na suh način najnatančneje in najskrbneje po najnižjih cenah v centrali ul. Farneto šte. 9 in tržaških podružnicah ulica dell'Istria št. 12 in ulica Belvedere št. 49 ter v podružnici v Gorici, ulica del Teatro št. 14.

Avtoriziran elektrotehniški mehanik

Vittorio Ban Trst, ulica S. Anastasio 22. TELEFON ŠTEV. 21-84

PREVZEMAJO SE INSTALACIJE

električnih luči, motorje, električnih zvoncev, telefonov in strelovodov.

Bogata zaloga svetiljk in mrežice najboljših znamk.

Oskrbovanje električne razsvetljave in zvoncev, dviga, telefonov. Poseben oddelek za popravila v precizijski mehaniki.

Splošna hranilnica v Trstu osnovana po načelih hranilničnega regulativa iz leta 1844.

prične poslovati s 1. oktobrom t. l.

Uradi v ulici Torre bianca št. 41. Uradne ure od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne.

Vložna obrestna mera 4 % Splošna hranilnica v Trstu je odini slovenski zavod na Primorskem, ki je upravičen sprejemati vloge, za katere se zahteva pupilarna varnost.

Trgovci, peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjaki, naročajte pri domači tverdi, ki vam postreže po konkurentnih cenah. - Priporočam se vdaal **J. J. SUBAN, Trst, G. Vapur 18.**

bo vodil vaje plesni profesor g. Umek, ki je splošno priznan kot izvrsten plesni učitelj. Kdor se želi udeležiti vaj, naj se blagovoli priglasi ob gorinavedenem času.

Vesti iz Istre.

Iz Pule. Pišejo nam: Dovolite nam, gospod urednik, da nekoliko opišemo razmere, ki vladajo pri c. kr. trdnjavskem topničarskem polku grof Colorado Mellis št. 4.

Predvsem, mora vsak vojak, ki opravlja aktivno službo, služiti 38 mesecev, ko se pri drugih polkih služi samo 36 mesecev. Zakaj mora ubogi mladenič, ki je pošteno doslužil tri dolga leta, žalostno gledati, kako pri drugih polkih njemu enaki mladeniči veselo zapuščajo vojašnico in odhajajo v svojo ljubo domovino, on mora pa še cela dva meseca za njimi služiti.

Kar se pa tiče nadomestne rezerve, se je letos zgodilo nekaj pri omenjenem polku, kar se menda ne dogaja nikjer drugje.

Stvar se je zgodila natančno takole: Bilo je meseca novembra l. 1912., ko je prišlo od polkovnega poveljnisha povelje, naj se, kdor ima kak upravičen vzrok, da bi lahko prišel v nadomestno rezervo, zglašijo pri stotniku dotične stotnije, pri kateri služi.

Omeniti moramo, da je takrat štela vsaka stotinja približno 170 mož. Pri vsaki stotnji se jih je zglašilo okoli 50 mož, od katerih je vsak moral pri načelniku stotnije povedati, zakaj bi prišel v nadomestno rezervo. Dne 28. decembra m. l. je bilo razglašeno v polkovnemu povelju, da je onih zglašanih 50 mož stopilo z istim dnevom v nadomestno rezervo. Mladičiči so mislili, da v par dneh odidejo domov, ali ker ni bilo nič ne v dveh, ne v štirih dneh, so si mislili, da se temu kriva ona balkanska kriza, in so čakali dalje, misleč, ko bode konec one krize, da bo tudi konec njihove vojaške službe.

Šlo je tako dalje do 5. marca l. 1913. Tega dne pa je zopet prišlo polkovno povelje, da je od onih 50 mož nad polovico prestavljenih v aktivno službo. Oni vzroki, ki so poprej veljali za dobre in upravičene, so torej postali ničevi z eno besedo: oni mladičiči so bili zopet določeni za 38 mesečno službovanje. Oni, ki so ostali v nadomestni rezervi, so zapustili vojašnice (trdnjave), dne 30. septembra t. l.

Ne smemo pa pozabiti, da večina onih, ki so se zglašili za nadomestno rezervo, niso napravili nobene prošnje, ker so si mislili, da s prošnjo gotovo ne dosežejo nič, ker so imeli premalo vzrokov za oprostitve od aktivne službe. In kaj se je iz tega izcimilo? Da so bili premeščeni v nadomestno rezervo in odšli domov po veliki večini oni, ki niso vložili nikake prošnje in so bili potrjeni na prvem naboru. Prestavljeni so pa bili v aktivno službo oni, ki so napravili po tri in več prošni, ki imajo v resnici upravičene vzroke in velikansko potrebo, da bi prišli domov in so poleg tega še po večini potrjeni na tretjem naboru. Poudarjati je treba tu, da mora človek, ki je potrjen na tretjem naboru, imeti 24 let in ima po dosluženi treh letih 27 let.

Poznamo človeka, ki je družinski oče, ima ženo in otroke, nadalje poznamo človeka, ki je oženjen in oče treh otročičev, poznamo več naravnost obupnih slučajev, ki vpijejo po odpomoči ali za tri leta ni rešitve. Narobe so nam znani slučaj, da so bili premeščeni v nadomestno rezervo ljudje, ki imajo doma brate, sestre in mlade sestrice. Kaj naj počnejo vdove, stare matere doma, ki nimajo nobene pomoči od nikoder. Sta je pri vojakih, drugega pa ni, da bi jim pomagal. Kaj naj počne ona nesrečna žena z tremi otročiči, kako naj se ona preživlja?

Kako je do tega prišlo, kako se je zgodilo to, bi radi izvedeli ter pozivljamo kompetentne oblasti, naj nemudoma zadevo preiščejo in popravijo pravočasno, kar je zgrešenega.

Gotovo ne zavidamo nikomur sreče, da je šel od vajakov domov, ali pravica je Bogu in ljudem ljuba!

Druge slovenske dežele.

Glavni zbor Narodne stranke za Spodnje Štajersko se bo vršilo v nedeljo,

dne 5. oktobra 1913. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju. Dnevni red: 1. Poročila: a) dr. V. Kukovec: Narodna stranka od zadnjega glavnega zbora, b) dr. A. Božič: Strokovna organizacija našega kmečkega stanu, c) dr. T. Gosak: Delavsko vprašanje na Štajerskem, d) Miloš Stibler: Naše trgovstvo in obrtništvo, e) dr. Ernest Kalan: Naše časopisje, f) dr. L. Brunčko: Društveno življenje na Štajerskem v l. 1913., g) Janko Lesničar: Mi in naši nasprotniki. Podrobni pregled našega dela; 2. Volitve glavnega in izvrševalnega odbora Narodne stranke; 3) Predlogi in nasveti.

DAROVI.

V počaščenje spomina pokojnega Karla Učakarja daruje dijaški kuhinji K 6 Janko Malovič iz Pariza 58 Rue Pierre. — Magdalenski CM podružnici daruje Častita družina Antona Miklavca mesto venca na krsto pokojnega Ivana Vekjet K 10. — Pevsko društvo „Slava“ daruje isti podružnici mesto venca na krsto svojega zvestega uda in ustanovitelja društva pokojnega Ivana Vekjeta K 10.

Književnost in umetnost.

Dijaški almanah za leto 1913-14. Izšel je VII. letnik te publikacije v zelo lični opremi. Poleg običajne koledarske vsebine nahajamo še sledeče: interesantne statistike, določbe o vojaški službi, določbe in nasvete za vsak visokoleski študij, poročila o naših srednjih in strokovnih šolah, nasveti srednješolcu pri izbiri stanu, seznam slovenskih akademskih društev, slovenska dijaška žurnalistika, dalje: za slovenskega akademika vszne podporne institucije. — Zanimiva radi aktualnosti teme in važna po globokosti izraženih misli sta temeljita članka: „Doneski h jugoslovanskemu vprašanju“ od Albina Ogrisa in „Več politične izobrazbe“ od N. S. Prvega v katerem pravi: „Ako se nečemo zanašati na katastrofalne dogodke, je za nas začasno edini program: podrobno, vztrajno zelo v ožji domačiji. „The greater Jugoslavia“ bo tem večja čim večje si bodedo znali ohraniti domačo grudo“ zaključuje Ogris kot sledi: „Jugoslovanski program bo rzel, ko bodo najširše ljudske plasti čutile realno potrebo in bodo imele imanentne sile dovolj, prinesiti za uresničenje tudi zadostne žrtve“.

Priporočamo to simpatično publikacijo nele našemu dijaštvu, temveč tudi vsem onim, ki se za dijaštvo zanimajo. Pričakujemo, da si jo nabavi zlasti naše dijaštvo, kajti prava s r a m o t a zanje je dejstvo, da se poslužuje nemškega „Schülerkalendera“ in Frommesovega „Studentenalmah-a“.

Dijaški almanah stane K 1.— in se dobiva pri slov. ak. fer. dr. „Balkan“ v Narodnem Domu.

Razne vesti.

Vračajoči se kometi. Leto 1913, ki je imelo do sedaj malo kometov in ki je prineslo šele enega teh vagabundov v vse-mirju, kometa Schumasse (1913 a) bo, kakor vse kaže, videlo nekaj vračajočih se kometov, med tem ko ima ravno omenjeni komet parabolično pot in se ne bo vrnil nikdar več v naš solčni sistem. V prvi vrsti pričakujejo astronomi Holmejev komet. Za svojo pot rabi 6-9 let. Ta komet je vzbudil leta 1892. posebno pozornost, ker je stal začetka skoro nepremično na nebu in bil od dne do dne večji, tako, da se je zdelo, da je namenjen naravnost na zemljo, vsled česar se je domnevalo, da bo z zemljo trčil. Hitro se je raznesla govorica o koncu sveta, kakor smo to tudi pr. d tremi leti, ko se je vrnil Halleyjev komet, doživeli. Sveta seveda ni bilo konec; Holmejev komet se je gibal v popolnoma drugi smeri, kakor se je to spoznalo pri nadaljnjem opazovanju. Duhovi so se zopet pomirili. Tudi Finajev komet se bo vrnil. Svojo pot dokonča v 6-6 let. Našli so ga leta 1886., leta 1893. so ga zopet opazovali, leta 1900. pa je izostal, takrat ga ni bilo mogoče najti zaradi njegove velike oddaljenosti od zemlje. Od prof. Kopffa dne 2. avgusta 1906. najdeni komet, ki rabi za svojo pot tudi 6-6 meseca, se vrne tudi letos v bližino sonca.

Tutnejev komet, ki so ga astronomi pričakovali tudi letos, je Schumasse našel že v decembru leta 1912. Znan je ta komet že pol stoletja; našli so ga leta 1858. v Cambridgeu ter ga odslej opazovali vsakih 13 in pol let. Neki drugi perijodični komet, komet Oe Vico-Swift, je prišel povdcom svojega zadnjega perihela v bližino planeta Jupitra, ki ga je motil v njegovi poti tako zelo, da ni več računati, da se vrne. Treba je počakati, ali se še kdaj približa soncu; mogoče je — seveda je vprašanje, ali bo mogoče spoznati, da je to isti komet.

Slovinci! :: Slovani! Priporočila se Vam slovenski krojač Fran Rupnik

Trst, ulica Geppa 10, I. nadstropje kateri izdeluje obleke iz finega in navadnega sukna po zmernih cenah. Uzorci na razpolago. Izdelane obleke na ogled. Solidno delo. Izdeluje uniforme vseh vrst. Priporočila se slav. občinstvu za obilen obisk.

Mali oglasi Pametno dekle z doto, razumno v gospodinjstvu-trgovini, želi poročiti značajnega gospoda, ki mli iti v Srbijo radi boljše bodočnosti. Pisati pod „ROŽICA“ poste restante, Gorica. 2195

Sprejme se takoj trgovskega vajenca v tržaški okolici. Naslov pove in-seriatni oddelek Edinosti pod št. 2196. 2196

Prodajo se vsakovrstni vinski sodi, ulica dei Leo št. 15. 2199

Stanovanje in hrano po ceni vdobjlo gospodje pri slovenski družini. — Ul. Bochetto 40, polunadstropje, levo. 2201

Odda se takoj sobico za K 12.—. Ul. Commerciale 18, nad. V. 2205

Kontoarist popolnoma več slovenskega in nemškega jezika, želi popoldanskega zaslužka. — Sub „Kontosrist 60“ glavna pošta Trst. 2002

Gospodična, ki je dovršila meščanske šole in trgovski tečaj, korespondentinja v nemškem in slovenskem jeziku, zmožna stenografije in stroještva, išče službe v kakšnem kontorju. Vpraša naj se Via Nuova št. 15, I. nad. Valentianuzzi. 2203

Odda se velika zračna meblirana soba s prostim uhodom. Ulica Galileo št. 16 vrata 21. 2193

Meblirano sobico s hrano se odda takoj v ul. Belvedere 12, prtljaje, levo. 2175

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospoška ulica 7. 4444

Prodaj zdravih, hrastovih, rabljenih sodov od 300 do 700 litrov. — Filip Ivaničević, Trst, Valdirivo 17. 2148

Stanovanje (soba in kuhinja) se takoj odda Šcorcola S. Pietro 90. 2194

Priporočljive tvrdke. Najboljša in najlepša lasuljarska dela se izvršujejo v frizerskemu salonu And. ROJIC-a v Trstu, Acquedotto 20. Izpadli lasje se kupujejo in izdelujejo se vsakovrstna dela. Dobra in tčna postrežba. Ogladajte si izložbo, da se prepričate. 1851

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cerneca Trst, ulica Olmo št. 14 1863

Pohištvo in tapetarije po to znano nizkih cenah, katere se ne dobi drugje. Spalne sobe in vsakovrstnega lesa, rezane od 380 kron naprej. Jedilne sobe od 440 kron naprej. Nova salaža S. EROD, ul. Squero nuovo 7, I. nadstr. na strani poštno palače. Po dogovoru olajšanje plačovanja. 1468

Rudolf Bonnes Trst, ulica San Zalone št. 17. priporočila cenjenemu občinstvu svojo TAPE-TARSKO DELAVNICO. Izvršuje vsakovrstna fina in navadna dela, ki spadajo v to stroko. Delo solidno. Cene zmerne. 1803

Dobroznana trgovina izgotovljenih oblek

BOHINEC & CO: TRST se je preselila v nove prostore v ul. Ponterosso 8 vogal ulice Nuova št. 13. Velika zaloga oblek za dijake. Elegantne obleke po meri izdelujejo najbolji krojači. SAMO DOBRO BLAGO PO NAJNIŽJIH CENAH.

Odda se v najem posetvo, obstoječe iz hiše, hleva, cvetličnjaka in 1600 sežnjevinograda. Zglasiti se je na Greti št. 1364. 2181

„Obrtnijsko društvo“ pri Sv. Anu tik tramvajke proge priporočila slav. občinstvu svojo znano

GOSTILNO kjer se toči izvrstno belo in črno vino ter :: DREHERJEVO PIVO. Izvrstna domača kuhinja. Priporočila se za obilen obisk VODSTVO

Trst -- kopelj Grljan-Miramar Salonski parnik „Volosca“ (za 400 oseb) Odhodi vsak dan s pomola Sv. Karla ob 9.15 predp., 2.45, 6.15* ob nedeljah in praznikih razven tega še ob 9.15, 11, predp., 2.30, 4., 5.35, 7.15*

GENE: Vožnja tja in nazaj K 1.— s kopeljo vred 1.30. za otroke 1.— Samo ena vožnja —60. za otroke —30. Za abonente znižane cene. *) Eventuelno.

TVRDKA Francesco Bednar TRST — ustanovljena leta 1878 — TRST je preložila svojo trgovino šivalnih strojev bicikljev in pridevkov z mehanično delavnico vred iz ulice Ponterosso št. 4 v ulico Campanile št. 19.

Gostilna N. D. O. na vogalu ul. Carradori-Ghega je pod novim vodstvom g. JOSIPA ŽIGONA popolnoma preurejena in preskrbljena s pijačo najrazličnejših vrst ter s izborna kuhinjo za tople in mrzle jedi. Sprejema abonent na hrano in preskrbuje pronošila. — Tuzemski in inozemski časniki na razpolago. Za cenjeni obisk se najtopleje priporočila JOSIP ŽIGON, poslovodja.

Prodajalnica ur in dragocenosti G. Bucher (ex drug Dragotina Vekjeta) Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet) Corso št. 36. Bogati izbor zlatnine, srebrnine, dragocenosti in šepah ur. Kupuje in menja stare zlato in tudi srebro s novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne srebrnine, zlatnine, kakor tudi šepne ure. DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Tržaška posojilnica in hranilnica registrirana zadruga z omejenim poroštvom. Trst, piazza Caserma št. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah). Telefon št. 952.

Poštne hranilnični račun 16,004. Posojila daje na vknjižbo, na menice, na zastave in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po 4 1/4% Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru. Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Oddaja domače nabiralnike (hranilne pušice).

Ima varnostno ocelno (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vlogu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah. Stanje vlog nad 10 milijonov. URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 6 popoldne Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.